

LEKGOTLA LA MAEMO A TSHUPATLOTLO

MAEMO A GRAP A

DIREKISWANG

(GRAP 12)

Kananelo

Maemo ana a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso (Standard of Generally Recognised Accounting Practice, GRAP) a nkuwe haholoholo ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle (International Public Sector Accounting Standard, IPSAS) a Direkiswa (Inventories) a phatlaladitsweng ke Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo Ditheong sa Bohle (International Public Sector Accounting Standards Board, IPSASB) la Kopano ya Matjhaba ya Baakhaontente (International Federation of Accountants). Kopano ya Matjhaba ya Baakhaontente (IFAC) e thehilwe ka 1977 mme maikemisetso a yona e ne e le ho ntshetsa pele le ho ntlafatsa porofeshene ka maemo a nang le kutlwano. IPSASB e nehelane ka setheo se akaretsang sa di-IPSAS, se tla sebediswa ho hlahisa Maemo a GRAP (Standards of GRAP) kamoso. Dikarolo tsa IPSAS tsa Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete (Presentation of Financial Statements) di hlahisitswe botjha Maamong ana a GRAP ka tumello ya IPSASB.

Sengolwa se dumelletsweng sa IPSAS ke se phatlaladitsweng ke IFAC ka leleme la Senyesemane. DiIPSAS di fuperwe ho Bukana ya Thuso ya IFAC ya Diphatlalatso tsa Matjhaba tsa Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle (International Public Sector Accounting Pronouncements) mme di fumaneha ho tswa ho:

Kopano ya Matjhaba ya Baakhaontente

545 Fifth Avenue, 14th Floor

New York, New York 10017 USA

Inthanete: <http://www.ifac.org>

Ditokelo tsa ho kopitsa ho di-IPSAS, ditokomane tse kopang maikutlo le diphatlalatso tse ding tsa IPSASB ke tsa IFAC mme dipehelo le maemo a hoketsweng a lokela ho latelwa.

**Ditokelo tsa ho kopitsa © 2016 ka Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo
(Accounting Standards Board)**

Ditokelo tsohle di baballetswe. Ha ho karolo le ha e ka ba efe ya phatlalatso ena e ka hlahiswang botjha, ya bolokwa moo e ka fumanwang hape, kapa ya fetisetswa pele ka tsela efe kapa efe kapa ka mokgwa le ha e ka ba ofe, wa eleketeroniki, wa metjhini, wa kopitso ya foto, wa kgatiso, kapa o mong, ka ntle le ho fumana pele tumello ya Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo. Mongolo o dumelletsweng o phatlaladitswe ka leleme la Senyesemane.

Tumello ya ho hlahisa hape dikarolo tse mmalwa tse tswang phatlalatsong ena ha e atise ho hanelwa.

Dikahare

Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso

Direkiswaang

Ditemana

Selelekela	
Morero	.01
Kakaretso	.02 – .06
Ditlhaloso	.07 – .13
Boleng bo ka fumanwang ba nete	.08
Direkiswaang	.09 – .13
Kananelo	.14
Tekanyo ka nako ya ho tsejwa	.15 – .16
Tekanyo kamora ho tsejwa	.17 – .44
Theko ya direkiswaang	.19 – .32
Theko ya tse rekilweng	.20
Theko ya phetolo	.21 – .24
Ditjeho tse ding	.25 – .28
Theko ya direkiswaang tsa monei wa ditshebeletso	.29
Theko ya dihlahiswa tsa bolemi tse kotutsweng ho matlotlo a phelang	.30
Maqheka a ho lekanya theko	.31
Direkiswaang tse hapilweng ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng	.32
Difomula tsa theko	.33 – .37
Boleng bo ka fumanwang ba nete	.38 – .43
Phatlalatso ya thepa mahala kapa ka theko e tlase	.44
Kananelo e le ditjeho	.45 – .46
Tsebahatso	.47 – .50
Diphumantsho tsa nakwana	.51 – .52
Kamohelo ya pele ya Maemo a GRAP	.51
Dintlafatso tsa Maemo a GRAP	.52
Letsatsi la ho qala	.53 – .54
Kamohelo ya pele ya Maemo a GRAP	.53
Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP	.54
Ho hulwa ha Maemo a GRAP a Direkiswaang (2004)	.55
Papiso le Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle (Tshitwe 2006)	

DIREKISWANG

Maemo ana a phatlaladitswe la pele ke Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) ka Mphalane 2004. Ho tloha nakong eo, a lokisitswe ka mokgwa o latelang ka:

- Dintlafatso tsa Maemo a GRAP, tse phatlaladitsweng ke Lekgotla ka Hlakola 2010.
- Ditokiso tse latetseng ha Maemo a GRAP a latelang e kena tshebetsong:
 - GRAP 23 *Lekeno le tswang ho Diphapanyetsano tse se nang poello e totobetseng (Lekgetho le Diphetiso) (Revenue from Non-exchange Transactions (Taxes and Transfers))*
 - GRAP 103 *Matlotlo a Lefa (Heritage Assets)*
 - GRAP 104 *Ditho tsa Tjhelete (Financial Instruments)*
- Dintlafatso tsa Maemo a GRAP, tse phatlaladitsweng ke Lekgotla ka Hlakubele 2012.
- Ditokiso tse latetseng ha Maemo a GRAP a latelang a kena tshebetsong:
 - GRAP 105 *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo tshwanang (Transfers of Functions Between Entities Under Common Control)*
 - GRAP 106 *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo tshwanang (Transfers of Functions Between Entities Not Under Common Control)*
 - GRAP 107 *Dikgwebonyalano (Mergers)*

Khopi e tshwauweng ya dintlafatso tse latetseng tsa GRAP 105, 106 le 107 e a fumaneha webesaeteng.

Selelekela

Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso

Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) ho latela Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999 jwalo ka ha o lokisitswe (Public Finance Management Act, Act No. 1 of 1999 as amended), PFMA le laelwa ho hlahisa tshebetso ya tshupatlotlo e ananetsweng ka kakaretso e tsejwang ka hore ke Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso, GRAP.

Lekgotla le tlameha ho hlahisa GRAP bakeng sa:

- (a) mafapha (ho kenyelletswa dikarolo tsa naha le porofentshe le mmuso);
- (b) ditheo tsa setjhaba;
- (c) ditheo tse hwebang (jwalo ka ha ho hlaloswa ho PFMA);
- (d) diinstitijushene tsa molaotheo
- (e) bomasepala le makgotla, dikhomishene, dikhamphani, dikoporasi, matlole kapa ditheo tse ding tseo e leng tsa bomasepala le ho laolwa ke bona; le
- (f) Palamente le diketsamelao tsa diporofentshe.

GRAP 12

Tsena tse ka hodimo ka kakaretso di bitswa “ditheo”.

Lekgotla le dumelletse phethahatso ya Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete (di-IFRS) (International Financial Reporting Standards) a phatlaladitsweng ke Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo (International Accounting Standards Board) bakeng sa:

- (a) ditheo tsa bohle tse fihlellang ditekanyetso tse boletsweng ho Taelo ya 12 ka Kgetho ya Ditheo tsa Bohle ya Moralo o Tshwanetseng wa Tlaleho (Appropriate Reporting Framework); le
- (b) ditheo tse leng tsa dife kapa dife tsa ditheo tsena mme di laolwa ke tsona.

Dipehelo tsa tjhelete di lokela ho hlaloswa e le tse latelang Maemo a GRAP feela ha di latela le ditaelo tsohle tsa Maemo le ha e ka ba afe a GRAP a tshwanelehileng le Ditlhakisetso (Interpretations) le ha e ka ba dife tsa Maemo a GRAP a amehang.

Bofokodi bofe kapa bofe ba ho tshwaneleha ha Maemo kapa Ditlhakisetso tse boletsweng di hlakiswa ho Maemo kapa Ditlhakisetso tseo tsa Maemo a GRAP.

Maemo a GRAP a Direkiswa a bontshitswe ho ditemana tsa .01 ho isa ho .55. Ditemana tsohle tse ho Maemo a GRAP di a lekana ka matla. Ho tse etetseng pele sehlomathisong ka seng ho qoqwa ka maemo le matla a sehlomathiso ka seng. Maemo ana a lokela ho utlwisiswa ka moelelo wa morero, motheo wa ona bakeng sa sephetho haeba ho tshwaneleha, Tse tlang ka pele ho Maemo a GRAP, Tse tlang ka pele ho Ditlhakisetso tsa Maemo a GRAP le Moralo wa Tlhophiso le Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements).

Maemo a GRAP le Ditlhakisetso tsa Maemo a GRAP le ona a lokela ho balwa hammoho le ditaelo le ha e ka ba dife tse neuweng ke Lekgotla di laela diphumantsho tsa nakwana, ekasitana le melawana efe kapa efe e neuweng ke Letona la tsa Ditjhelete mabapi le matsatsi a nnete a Maemo a GRAP, a phatlaladitsweng Koranteng ya Mmuso (Government Gazette).

Ho ka buuwa mona ka Maemo a GRAP a so kang a neuwa nakong ya ho ntshwa ha Maemo ana. Sena se etswa ho thibela ho tshwanela ho fetola Maemo a seng a neuwe ha Maemo a mang a nehwa hamorao. Temana ya .11 ya Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Dipheto ho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso (Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors) a nehelana ka motheo wa ho kgetha le ho phethahatsa leano la tshupatlotlo ha ho se na tataiso e totobetseng.

Morero

- .01 Morero wa Maemo ana ke ho laela tshwaro ya tshupatlotlo bakeng sa direkiswa. Ntlha e ka sehloohong ya tshupatlotlo ya direkiswa ke bokalo ba theko e tla ananelwa e le letlotlo mme e ntshetswe pele ho fihlela lekeno le amehang le ananelwa. Maemo ana a nehelana ka tataiso ya ho fumanwa ha theko le kananelo ya yona e tla latela e le ditshenyehelo, ho kenyelletswa le phokotso ya boleng le ha e ka ba efe ho isa ho boleng bo fumanehang ba nete kapa theko ya jwale ya ntjhafatso. A nehelana hape ka tataiso ya difomula tsa theo tse sebediswang ho abela ditheko ho direkiswa.

Kakaretso

- .02 ***Setheo se hlophisang le ho tlaleha ka dipehelo tsa tjhelete tlasa mokgwa wa pokello wa tshupatlotlo se tla sebedisa Maemo ana ho tshupatlotlo bakeng sa direkiswa ntle le:***
- (a) ***mosebetsi o so phethahaleng o bakwang ke hore dikonteraka di sa sejetswa, ho kenyelletswa dikonteraka tsa ditshebeletso tse amehang ka ho otloloha (bona Maemo a GRAP a Dikonteraka tsa Mehaho (Construction Contracts));***
 - (b) ***ditho tsa tjhelete (bona Maemo a GRAP a Ditho tsa Tjhelete);***
 - (c) ***matlotlo a phelang a amang mesebetsi ya tsa temo le dihlahiswa tsa temo nakong ya kotulo (bona Maemo a GRAP a Tsa Bolemi (Agriculture));***
 - (d) ***mosebetsi o so phethahaleng wa ditshebeletso tse tla newa ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng ka ho otloloha e le pusetso e tswang ho baamohedi;***
 - (e) ***matlotlo a lefa (bona Maemo a GRAP a Matlotlo a Lefa); le***
 - (f) ***ho kananelo e qalang le tekanyo e qalang ya direkiswa tse hapilweng phetisong ya mesebetsi pakeng tsa ditheo tse tlasa bolaodi bo tshwanang (bona Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang kapa kgwebonyalano (bona Maemo a GRAP a Dikgwebonyalano.***
- .03 ***Maemo ana ha a a tshwaneleha ho tekanyo ya direkiswa e leng ho:***
- (a) ***Bahlahisi ba dihlahiswa tsa temo le tsa meru, dihlahiswa tsa temo kamora kotulo, le diminera le dihlahiswa tsa diminera, hoo di lekanngwang ka boleng bo ka fumanwang ba nete ho latela ditshebetso tse tsitsitseng diindasetering tseo. Ha direkiswa tse jwalo di lekanngwa ka boleng bo ka fumanwang ba nete, diphetoho tsa boleng boo di ananelwa ho kekeletso kapa kgaello nakong ya phetoho.***
 - (b) ***Baeletsi ba hwebang ka thepa ya motheo ba lekanya direkiswa tsa bona ka boleng bo kgotsofatsang tlosa ditjeho tsa ho rekisa. Ha direkiswa tse jwalo di lekanngwa ka boleng bo kgotsofatsang***

GRAP 12

tlosa ditjeho tsa ho rekisa, diphetoho tsa boleng bo kgotsofatsang tlosa ditjeho tsa ho rekisa di ananelwa ho kekeletso kapa kgaello nakong ya phetoho.

- .04 Direkiswa tseo ho buuwang ka tsona temaneng ya .02(d) ha di akaretswe ke Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo (International Accounting Standard) a Direkiswa mme ha di kenyelletswe ho kakaretso ya Maemo ana hobane di kenya dintlha tse boletsweng tsa lekala la bohle tse hlohang ho shejwa ho ya pele.
- .05 Direkiswa tseo ho buuwang ka tsona temaneng ya .03(a) di lekanngwa ka boleng bo ka fumanwang ba nete dikgatong tse itseng tsa tlhahiso. Ho tea mohlala, hona ho etsahala ha dimela tsa temo di kotutswe kapa manya a diminera e hanngwe mme thekiso e tiisitswe tlasa konteraka e fumanetsweng pele kapa tiiso ya mmuso, kapa ha ho na le maraka o rekang thepa eo mme ho na le kotsi e nyenyane feela ya ho hloleha ho e rekisa. Ke feela ho ditaelo tsa tekanyo tsa Maemo ana direkiswa tse di sa kenyelletswe.
- .06 Baeletsi ba hwebang ke ba rekang le ho rekisetsa ba bang thepa ya motheo kapa ba ithekisetsa ka bobona. Dikeriswa tseo ho bolelwang ka tsona temaneng ya .03(b) haholoholo di fumanwa ka sepheo sa ho rekisa nakong e kgutshwane e tlang le ho hlalisa kekeletso e bakwang ke diphetophetoho tsa theko kapa dimajini tsa baeletsi ba hwebang. Ha direkiswa tse di lekanngwa ka boleng bo kgotsofatsang ho tloswa ditjeho tsa ho rekisa, ke feela ho ditaelo tsa tekanyo tsa Maemo ana di sa kenyelletswe.

Ditlhaloso

- .07 ***Mareo a latelang a sebediswa Maemong ana ka meelelo e neuweng:***

Theko ya iwale ya ntjhafatsao ke theko eo setheo se tla e lefa hore se ikgaapele letlotlo ka letsatsi la tlaleho.

Diphapanyetsano tse nang le poello e totobetseng ke diphapanyetsano tseo ho tsona setheo se itseng se amohelang matlotlo kapa ditshebeletso, kapa dikoloto tsa sona di hlakolwang, mme sona ebe ka ho otloleha se neha setheo se seng boleng bo batlang bo lekana (haholoholo ka sebopeho sa tjhelete, thepa, ditshebeletso, kapa tshebediso ya matlotlo).

Boleng bo kgotsofatsang ke bokalo bo ka fuwang bakeng sa letlotlo, kapa bakeng sa ho lefa sekoloto, pakeng tsa ditho tse nang le tsebo, tse thahasellang phapanyetsanong ya ditho tse ikemetseng.

Direkiswa ke matlotlo:

- (a) ***ka sebopeho sa dintho kapa diphepelo tse tla sebediswa tshebetsong ya tlhahiso;***
- (b) ***ka sebopeho sa dintho kapa diphepelo tse tla sebediswa kapa ho nehwa ba bang nakong ya ho nehelana ka ditshebeletso;***
- (c) ***a tshwaretsweng ho rekiswa kapa ho phatlalatswa tshebetsong ya tlwaelo ya mesebetsi; kapa***

GRAP 12

(d) *tshebetsong ya tlhahiso bakeng sa thekiso kapa phatlalatso.*

Boleng bo ka fumanwang ba nete ke theko ya thekiso e lekantsweng mesebetsing ya tlwaelo ha ho tloswa ditjeho tse lekantsweng tsa ho phetha (tlhahiso) le ditjeho tse lekantsweng tse hlokehang ho phetha thekiso, ho etsa phapanyetsano kapa phatlalatso.

Diphapanyetsano tse se nang poello e totobetseng ke diphapanyetsano tseo e seng tse nang le poello e totobetseng. Phapanyetsanong e se nang poello e totobetseng, setheo se ka amohela boleng ho tswa ho se seng ntle le ho nehelana ka ho otloloha ka boleng bo kang bo a lekana, kapa se ka neha setheo se seng boleng ntle le ho amohela ka ho otloloha boleng bo kang bo a lekana ho tswa ho setheo seo.

Mareo a hlalositsweng ho Maemo a mang a GRAP a sebediswa Maemong ana ka meelelo e tshwanang le e neuweng ho Maemo a mang.

Boleng bo ka fumanwang ba nete

- .08 Boleng bo ka fumanwang ba nete ke bokalo ba nnete boo setheo se lebelletseng ho bo fumana ho tswa ho thekiso ya direkiswang tshebetsong e tlwaelehileng. Boleng bo kgotsofatsang bo bontsha bokalo boo direkiswang tse tshwanang di ka fetiswang ka bona pakeng tsa bareki le barekisi ba nang le tsebo e bile ba na le thahasello marakeng. Ya pele ke boleng bo tobisitsweng ho ntho; ya bobedi ha e jwalo. Boleng bo ka fumanwang ba nete bakeng sa direkiswang ho ka etsahala bo sa lekane le boleng bo kgotsofatsang ha ho tloswa ditjeho tsa ho rekisa.

Direkiswang

- .09 Direkiswang di akaretsa thepa e rekilweng mme e bolokelwa ho rekiswa ho kenyelletsa thepa e rekilweng ke setheo mme e bolokwa hore e tle e rekiswe, kapa serapa kapa thepa e nngwe e boloketsweng hore e rekiswe. Direkiswang hape di akaretsa thepa eo tlhahiso ya yona e phethahaditsweng, kapa thepa eo tlhahiso ya yona e so phethahatsweng ke setheo. Direkiswang hape di akaretsa dintho kapa diphaello tse emetseng ho sebediswa tshebetsong ya tlhahiso le thepa e rekuweng kapa e hlahisitsweng ke setheo, e behetsweng ho phatlalatswa ho ya ho ditho tse ding ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng; mohlala, dibuka tsa thuto tse hlahisitsweng ke bolaodi ba thuto bakeng sa ho abelwa dikolo. Ditheong tse ngata direkiswang di tla ama ho nehwa ha ditshebeletso e seng thepa e rekuweng mme e bolokelwa ho rekiswa botjha kapa thepa e hlahisetswang ho rekiswa. Ha ho shejwa monei wa ditshebeletso, direkiswang di kenyelletsa ditheko tsa tshebeletso, jwalo ka ha ho hlalosewa temaneng ya .29, tseo bakeng sa tsona setheo se so fumaneng lekeno le tshwanelehileng (tataiso ya ho fumana lekeno e ka fumanwa ho Maemo a GRAP a Lekeno la Diphapanyetsano tse Nang le Poello e Totobetseng (Revenue from Exchange Transactions)).
- .10 Direkiswang lekaleng la bohle di ka kenyelletsa:

- (a) dibetsa;
 - (b) thepa e sa kgutleleng polokelong;
 - (c) thepa ya tlhokomelo;
 - (d) dikarolo tsa tokiso tsa polante le disebediswa tseo e seng tseo ho buuwang ka tsona ho Maemo a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa (Property, Plant and Equipment);
 - (e) poloko ya mawa (mohlala, disiu tsa matla);
 - (f) mosebetsi o so phethahaleng, ho kenyelletswa:
 - (i) disebediswa tsa lenaneo la thuso/thupello; le
 - (ii) ditshebeletso tsa bareki (mohlala, ditshebeletso tsa bohlakisi) moo ditshebeletso tseo di rekiswang ka ditheko tse ikemetseng;
 - (g) serapa/thepa e tshwaretsweng ho rekiswa.
- .11 Ha ho nkwa geto ka hore ntho ke ntho e ikemetseng ya thepa, polante le disebediswa kapa hore ke serekiswang, ho hlokeha mehopolo e tebileng ha ho sebediswa ditekanyetso tsa tlhaloso ya thepa, polante le disebediswa (bona Maemo a GRAP a Thepa, Polante le Sesebediswa) le direkiswang maamong a boletsweng kapa mefuta e boletsweng ya dintho. Boholo ba dikarolo tsa tokiso le disebediswa tsa ntjhafatso bo atisa ho bolokwa e le direkiswang mme di ananelwa jwalo ka ditshenyehelo ha di ntse di sebediswa. Le ha ho le jwalo, dikarolo tsa tokiso tse kgolo le disebediswa tsa polokeho di tshwanelehile bakeng sa ho ba thepa, polante le disebediswa ha setheo se lebelletse ho di sebedisa dinakong tse fetang e le nngwe. Jwalo feela, haeba dikarolo tsa tokiso le disebediswa tsa ntjhafatso di ka sebediswa feela mabapi le ntho ya thepa, polante le disebediswa mme tshebediso ya tsona e lebelletse hore e se lekalekane, di tlalehwa jwalo ka thepa, polante le disebediswa mme di fokotswa boleng nakong e sa feteng bophelo bo tlwaelehleng bo nang le molemo ba letlotlo le amehang.
- .12 Ha setheo se laola ditokelo tsa ho hlahisa le ho nehelana ka matlotlo a fapaneng, mohl. ditempe tsa lekeno, direkiswang tsena di nkwa e le direkiswang bakeng sa Maemo ana. Ha di tlalehwe ka boleng bo boletsweng, empa di lekanngwa ho latela temana ya .17, ke hore ka theko ya kgatiso ya nako eo.
- .13 Ha setheo se boloka poloko ya mawa ya disiu tse fapaneng, tse kang disiu tsa matla (mohlala, oli) hore di sebediswe dinakong tsa qomatsi kapa tse ding (mohlala, dikoduwa tsa tlhaho kapa tshohanyetso ya boitshireletso ba setjhaba), dipoloko tsena di nkwa e le direkiswang bakeng sa Maemo ana mme di tshwarwa ka mokgwa o tshwanetseng.

Kananelo

- .14 Direkiswang di tla ananelwa jwalo ka letlotlo ha feela,**
- (a) ho ka etsahala hore ebe menyetla ya moruo ya kamoso kapa menyetla e lebelletsweng e tsamaisanang le ntlha ena e tla ya ho setheo; mme**

(b) theko ya direkiswa e ka lekanngwa ka tshepo.

Tekanyo ka nako ya ho tsejwa

- .15 Direkiswa tse loketseng ho ananelwa jwalo ka matlotlo qalong di tla lekanngwa ka boleng ba theko.*
- .16 Ha direkiswa di fumanwa ka phapanyetsano e se nang le poello e totobetseng, theko ya tsona e tla lekanngwa ka boleng bo kgotsofatsang ka letsatsi la ho hapuwa.*

Tekanyo kamora ho tsejwa

- .17 Direkiswa di tla lekanngwa ka se tlase pakeng tsa theko le boleng ba nete bo ka fumanwang, ntle le moo temana ya .18 e loketseng.*
- .18 Direkiswa di tla lekanngwa ka se tlase pakeng tsa theko le theko ya jwale ya ntjhafatso ha di tshwaretse:*
 - (a) ho phatlalatswa ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng; kapa*
 - (b) ho sebediswa tlhahisong ya thepa e tla patlalatswa mahala kapa ka tefiso e tlase.*

Theko ya direkiswa

- .19 Theko ya direkiswa e tla kenya ditheko tsohle tsa thepa e rekuweng, ditjeho tsa ntlafatso le ditjeho tse ding tse entsweng ka ho tliša direkiswa polokelong le boemong ba tsona ba jwale.*

Ditjeho tsa ho reka

- .20 Ditjeho tsa ho reka direkiswa di kenya theko ya ho reka, ditefiso tsa diromellwang le lekgetho le leng (ntle le leo hamorao le ka busetswang ho setheo ke bolaodi ba lekgetho), le dipalangwang, ho sebetsa ka thepa le ditjeho tse ding tseo ka ho otloloha di ka nkwang e le tsa ho fumana thepa le dintho tse ding tse phethahaditsweng. Diphokoletso tsa kgwebo, dipusetso le dintho tse ding tse tshwanang di a tloswa ha ho fumanwa ditjeho tsa theko.*

Ditjeho tsa ntlafatso

- .21 Ditjeho tsa ntlafatso ya direkiswa tsa mosebetsi o so phethahale hore di be direkiswa tsa thepa e phethahetseng haholoholo di etswa tikolohong ya tlhahiso. Ditheko tsa ntlafatso ya direkiswa di kenyelletsa ditheko tse amanang ka ho otloloha le dikarolo tsa tlhahiso, tse kang basebeletsi. Hape di kenyelletsa kabelo ya tatelano ya ditshenyehelo tse sa fetoheng le tse fetofetohang tse etswang ha ho ntlafatswa dintho hore di be thepa e phethahetseng. Ditshenyehelo tse sa fetoheng tsa tlhahiso ke ditjeho tse ipatileng tse batlang di sa fetohle ho sa kgathalehe hore ho hlalishwa diyuniti tse*

GRAP 12

kae, jwalo ka phokotso ya boleng le tlhokomelo ya mehaho le disebediswa tsa faboriki, ekasitana le theko ya tsamaiso le bolaodi ba faboriki. Ditshenyehelo tse fetofetohang tsa tlhahiso ke ditjeho tse ipatileng tsa tlhahiso tse fetohang ka ho otloloha, kapa ka ho batlang ho otloloha, ho ya ka mothamo wa tlhahiso, jwalo ka dintho tse ipatileng le matla a basebeletsi a sa totobalang.

- .22 Kabelo ya ditshenyehelo tsa tlhahiso tse fetofetohang ho ditjeho tsa ntlafatso ho latela mothamo o tlwaelehileng wa disebediswa tsa tlhahiso. Mothamo o tlwaelehileng ke tlhahiso ya bohareng e lebelletsweng hore e fihlellwe dinakong tse badilweng tlasa maemo a tlwaelehileng, ho elwa hloko tahlehelo ya mothamo e bakwang ke tlhokomelo e hlophisitsweng. Boemo ba nnete ba tlhahiso bo ka sebediswa haeba bo atamela mothamo o tlwaelehileng. Bokalo bo abetsweng ditshenyehelo tse sa fetoheng bakeng sa yuniti ka nngwe ya tlhahiso ha bo eketsehe ka lebaka la tlhahiso e fatshe kapa polante e kginneng. Ditshenyehelo tse sa ajwang di nkwa e le ditjeho nakong eo di etswang ho yona. Dinakong tsa tlhahiso e phahameng ka moo ho sa tlwaelehang, bokalo ba ditshenyehelo tse sa fetoheng tse abetsweng yuniti ka nngwe ya tlhahiso bo a fokotseha hore direkiswa di se ke tsa lekanngwa ka bokalo bo fetang theko e nepahetseng. Ditshenyehelo tsa tlhahiso tse fetofetohang di abelwa yuniti ka nngwe ya tlhahiso ho latela tshebediso e nepahetseng ya disebediswa tsa tlhahiso.
- .23 Mohlala, kabelo ya ditjeho, tse sa fetoheng le tse fetohang, tse entsweng ntshetsopeleng ya serapa se sa ntlafatswang se behetsweng ho rekiswa hore ho ahwe ho sona mehaho ya bodulo le ya kgwebo, di ka kenyelletsa ditjeho tse amanang le sebopeho sa serapa, phallo ya metsi, ho epela diphaephe bakeng sa ho hokahanya ditshebeletso, jj.
- .24 Pheletso ya tshebetso ya tlhahiso e ka ba dihlahiswa tse fetang bonngwe tse hlahiswang ka nako e le nngwe. Mohlala, sena ke se etsahalang ha dihlahiswa tse tsamaisanang di hlahiswa kapa ha ho na le sehlahiswa sa sehlooho le sa masalla. Ha ditheko tsa ntlafatso ya sehlahiswa ka seng di sa kgone ho qollwa ka ho fapana, di abelwa dihlahiswa ka mokgwa wa kakanyo le o sa fetoheng. Mohlala, kabo e ka thehwa ho boleng ba papiso ba dithekiso ba sehlahiswa ka seng kगतong e itseng ya tshebetso ya tlhahiso ha dihlahiswa di ka fapanngwa ka ho arohana, kapa ha tlhahiso e phethahala. Ka tlhaho ya tsona, dihlahiswa tsa masalla tse ngata ha di na molemo. Ha ho le tjena, di atisa ho lekanngwa ka boleng bo ka fumanwang ba nete kapa theko ya jwale ya ntjhafatso mme boleng bona bo tloswa ho theko ya sehlahiswa sa sehlooho. Ka lebaka lena, bokalo ba nnete ba sehlahiswa sa sehlooho ha bo a fapana hakaalo le theko ya sona.

Ditjeho tse ding

- .25 Ditjeho tse ding di kenyelleditswe ho theko ya direkiswa feela ho fihla moo di etswang ha direkiswa di tlišwa sebakeng le boemong ba tsona ba jwale. Mohlala, ho ka tshwaneleha ho kenyelletsa ditshenyehelo tseo e seng tsa tlhahiso kapa ditheko tsa ho rala sebopeho sa dihlahiswa bakeng sa bareki ba boletsweng ho theko ya direkiswa.
- .26 Mehlala ya ditjeho tse sa kenyelletswang ho theko ya direkiswa le ho

GRAP 12

ananelwa jwalo ka ditjeho nakong eo di etswang ho yona:

- (a) bokalo bo sa tlwaelehang ba thepa e senyehileng, basebeletsi, kapa ditjeho tse ding tsa tlhahiso;
 - (b) ditjeho tsa ho bolokwa, ntle le ha ditjeho tseo di hlokeha tshebetsong ya tlhahiso pele ho kgato e nngwe ya tlhahiso;
 - (c) ditjeho tsa bolaodi tse sa thuseng ka ho fihlisa direkiswang sebakeng le boemong ba tsona ba jwale; le
 - (d) ditjeho tsa ho rekisa.
- .27 Maemo a GRAP a Ditjeho tsa Kadimo (Borrowing Costs) a bontsha maemo a mmalwa feela ao ho ona ditjeho tsa kadimo di kenyelletswang ho theko ya direkiswang.
- .28 Setheo se ka reka direkiswang ka dipehelo tsa tefo e diehisitsweng. Ha tlhophiso e le ka nnete e fupere ntlha ya thuso ya tjehele, mohlala ke hore ntlha eo e ka ba phapang pakeng tsa theko ya ho reka ya maemo a mekitlane a tlwaelehileng le bokalo bo lefuweng, e ananelwa jwalo ka theko ya tswala nakong ya thuso eo ya tjehele.

Theko ya direkiswang tsa monei wa ditshebeletso

- .29 Ka lebaka la hobane banei ba ditshebeletso ba na le direkiswang ntle le tse boletsweng temaneng ya .02(d), ba di lekanya ka theko ya tlhahiso ya tsona. Ditheko tse di kenya haholoholo basebeletsi le ditjeho tse ding tsa basebeletsi tse hlokehang ka ho otlooha ha ho newa ditshebeletso, ho kenyelletsa basebeletsi ba okamelang ba bang, le ditjeho tse ka hlaloswang. Ditjeho tsa basebeletsi tse sa sebedisweng ho nehelana ka ditshebeletso ha di a kenyelletswa. Ditjeho tsa basebeletsi le tse ding tse mabapi le dithekiso le basebeletsi ba bolaodi ka kakaretso ha di a kenyelletswa empa di ananelwa e le ditjeho nakong eo di etswang ho yona. Theko ya direkiswang tsa monei wa ditshebeletso ha e kenyelletse majineng wa phaello kapa ditjehong tse ke keng tsa hlaloswa tse atisang ho kenngwa dithekong tse lefiswang ke banei ba ditshebeletso.

Theko ya dihlahiswa tsa bolemi tse kotutsweng matlotlong a phelang

- .30 Ho latela Maemo a GRAP a Tsa Bolemi, direkiswang di kenya dihlahiswa tsa temo tseo setheo se di kotutseng matlotlong a sona a phelang tse tla lekanngwa kananelong ya pele ka theko ya boleng bo kgotsofatsang hore di rekiswe moo di kotutsweng teng. Ena ke theko ya direkiswang ka letsatsi la tshebediso ya Maemo ana.

Maqheka a ho lekanya theko

- .31 Maqheka a tekanyo ya theko ya direkiswang, a kang mokgwa wa theko o sa fetoheng, a ka sebediswa bakeng sa ho nolofatsa haeba sephetho se atamela theko. Theko e sa fetoheng e ela hloko boemo bo tlwaelehileng ba dintho le diphepelo, basebeletsi, bokgoni le mothamo wa tshebediso. Di dula di ntse di shejwa botjha nako le nako mme, ha ho hlokeha, di ntjhafatswa ho latela maemo

a nako eo.

Direkiswaang tse hapilweng ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng

- .32 Direkiswaang di ka fetisetswa ho setheo ka mokgwa wa phapanyetsano e se nang poello e totobetseng. Mohlala, boemedi ba matjhaba ba tshehetso bo ka nyehela ka diphepelo tsa phekolo ho sepetlele sa bohle kamora hoba ho be le koduwa ya tlhaho. Tlase maemo ao, theko ya direkiswaang ke boleng ba tsona bo kgotsofatsang ka letsatsi leo di fumanwang ka lona.

Difomula tsa theko

- .33 ***Theko ya direkiswaang ya dintho tseo phapanyetsano ya tsona e sa tlwaelehang le thepa kapa ditshebeletso tse hlahisitsweng mme tsa arohanngwa bakeng sa diporojeke tse boletsweng e tla ajwa ka ho sebedisa ho tshwauwa ha ditheko tsa tsona ka bonngwe.***
- .34 Ho tshwauwa ha ditheko ho tobileng ho bolela hore ditheko tse boletsweng di tshwauwa hore ke tsa dintlha tse boletsweng tsa direkiswaang. Ena ke tshwaro e tshwanelehileng ya dintlha tse arohantsweng ka lebaka le boletsweng. Le ha ho le jwalo, ho tshwauwa ha ditheko ho tobileng ha ho a tshwaneleha ha ho na le dintho tse ngata haholo tsa direkiswaang tseo phapanyetsano ya tsona e tlwaelehileng. Maamong a jwalo, mokgwa wa ho kgetha dintlha tseo tse dulang di le lenaneng la direkiswaang o ka sebedisetswa ho fumana sephetho se baletsweng ruri sa kekeletso kapa kgaello bakeng sa nako eo.
- .35 ***Theko ya direkiswaang, ntle le tseo ho buuweng ka tsona temaneng ya .33, e tla ajwa ka ho sebedisa ya-keneng-pele-o-tswa-pele (FIFO) kapa fomula ya theko ya palohare ya boima.***
- .36 ***Ha ho sebediswa temana ya .34 setheo se tla sebedisa fomula yona eo ya theko bakeng sa direkiswaang tsohle tse nang le mofuta o tshwanang le tshebediso e tshwanang le ya setheo. Bakeng sa direkiswaang tse nang le mofuta kapa tshebediso e sa tshwanang (mohlala, thepa e nngwe ya motheo e sebediswang karolong e nngwe), ho a utlwisiseha hore difomula tse fapaneng tsa theko di ka sebediswa. Phapang ya tulo ya direkiswaang, ka boyona, ha e kgotsofatse ho hlalosa tshebediso ya difomula tsa theko tse fapaneng.***
- .37 Fomula ya FIFO e nka hore dintlha tsa direkiswaang tse rekilweng kapa tse hlahisitsweng pele di rekiswa pele, mme, ka lebaka leo, dintlha tse setseng tsa direkiswaang pheletsong ya nako ke tse sa tswa rekwa kapa tse sa tswa hlahiswa. Tlase fomula ya theko ya palohare ya boima, theko ya ntlha ka nngwe e laelwa ke palohare ya boima ya theko ya dintlha tse tshwanang qalong ya nako le theko ya dintlha tse tshwanang tse rekuweng kapa tse hlahisitsweng nakong eo. Palohare e ka sejetswa ka mokgwa wa nako e boletsweng, kapa ha phihliso e nngwe le e nngwe e fumanwa, ho latela maemo a setheo.

Boleng bo ka fumanwang ba nete

GRAP 12

- .38 Theko ya direkiswa ho ka etsahala e sa kgone ho busetswa haeba direkiswa tseo di senyehile, haeba di se di siilwe ke nako tsohle kapa karolo ya tsona, kapa haeba theko eo di rekwang ka yona e se e theohile. Theko ya direkiswa hape ho ka etsahala e sa kgone ho busetswa haeba theko e lekantsweng ya ho phethwa kapa theko e lekantsweng e tla ba teng ho etsa thekiso, phapanyetsano kapa phatlalatso e nyolohile. Tshebetso ya ho fokotsa boleng ba direkiswa ho fihlella ka tlase ho theko hore e be boleng ba nnete bo ka fumanwang e dumellana le tjhebo ya hore matlotlo a se nkuwe ka boleng bo fetang menyetla ya moruo ya kamoso kapa menyetla e lebelletsweng eo ho lebelletsweng hore e ka fumanwa ka ho rekiswa, phapanyetsano, phatlalatso kapa tshebediso.
- .39 Boleng ba direkiswa bo atisa ho fokotswa ho ba boleng bo ka fumanwang ba ntlha ka nngwe. Le ha ho le jwalo, maemong a mang, ho ka tshwaneleha ho etsa dihlotshwana tsa dintlha tse tshwanang kapa tse amanang. Ho ka etsahala ebe hona ke yona nnete ka dintlha tsa direkiswa tse ka bang le mesebetsi e tshwanang kapa tshebediso ya qetellong e tshwanang mme e le hore ka nnete di ke ke tsa lekannwa ka ho arohana le dintlha tse ding tsa dihlahiswa tseo. Ha ho a tshwaneleha ho fokotsa boleng ba direkiswa ho latela tlhophiso ya direkiswa, mohlala, thepa e qetuweng, kapa direkiswa tsohle mosebetsing o boletsweng kapa setheong sa tulo. Banei ba ditshebeletso ka kakaretso ba bokella ditheko mabapi le tshebeletso e nngwe le e nngwe eo ho nang le theko ya ho rekisa e lefiswa e ikemetseng bakeng sa yona. Ka lebaka leo, tshebeletso ka nngwe e jwalo e nkuwa e le ntlha e ka thoko.
- .40 Ditekanyo tsa boleng bo ka fumanwang ba nete di theilwe ho bopaki bo tshepehang ka ho fetisisa bo fumanehang nakong eo ditekanyo di etswang ka yona, tsa bokalo boo direkiswa di lebelletsweng ho bo kenya. Ditekanyo tsena di ela hloko diphetophetoho tsa ditheko kapa tseo ka ho otloloha di leng mabapi le diketsahalo tse etsahalang kamora pheletso ya nako hoo diketsahalo tse jwalo di tiisang maemo a teng pheletsong ya nako.
- .41 Ditekanyo tsa boleng bo ka fumanwang ba nete le tsona di ela hloko sepheo seo direkiswa di bolokelwang sona. Mohlala, boleng bo ka fumanwang ba nete ba bokalo ba direkiswa tse bolokilweng ho lekana dikonteraka tse tiisitweng tsa dithekiso kapa ditshebeletso ho latela boleng ba konteraka. Haeba dikonteraka tsa dithekiso di le ka tlase haholo ho bakaakang ba direkiswa bo bolokilweng, boleng bo ka fumanwang ba nete ba keketso bo theilwe ho ditheko tsa thekiso ka kakaretso. Tataiso ya tshwaro ya dikabo, jwalo ka tse hlahang ka lebaka la dikonteraka tse tiisitweng tsa thekiso tse fetang bokaakang ba direkiswa tse bolokilweng, ekasitana le dikonteraka tse tiisitweng tsa ho rekwa di ka fumanwa ho Maemo a GRAP a Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang (Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets).
- .42 Boleng ba dintho le diphepelo tse boloketsweng ho sebediswa tlhahisong ya direkiswa ha bo fokotswe ho ya ka tlase ho theko haeba dihlahiswa tse qetuweng tseo di tla kenyelletswa ho tsona di lebelletsweng ho rekiswa, ho tjhentjhanwa ka tsona, kapa ho phatlalatswa ka theko e se nang phaello kapa e nang le phaello. Le ha ho le jwalo, ha phokotso ya theko ya dintho e bontsha hore theko ya sehlahiswa se qetuweng e feta boleng bo ka fumanwang ba nete,

GRAP 12

boleng ba dintho bo a fokotswa ho fihla ho boleng bo ka fumanwang ba nete. Maamong a jwalo, theko ya ntjhafatso ya dintho e ka ba tekanyo e ntlafetseng e ka fumanwang ya boleng bo ka fumanwang ba nete ba yona.

- .43 Tekolo e ntjha e a etswa ya boleng bo ka fumanwang ba nete nakong e nngwe le e nngwe e sa tlang. Ha maemo ao nakong e fetileng a ileng a baka hore boleng ba direkiswa bo fokotswe ho ya ka tlase ho theko a se a le siyo kapa ha ho na le bopaki bo hlakileng ba hore ho ka ba le keketso ya boleng bo ka fumanwang ba nete ka lebaka la maemo a moruo a fetohileng, bokalo ba phokotso bo a kgutliswa (ke hore, ho tla kgutliswa feela bokalo bo neng bo fokoditswe) hore bokalo ba nnete bo botjha bo be bo ka tlase pakeng tsa theko le boleng bo ka fumanwang ba nete bo ntjhafaditsweng. Hona ho etsahala, ho tea mohlala, ha serekiswa se nkuwa ka boleng bo ka fumanwang ba nete, hobane theko ya sona ya thekiso e fokotsehile, se sa tsepame nakong e latetseng mme theko ya sona ya thekiso e nyolohile.

Phatlalatso ya thepa mahala kapa ka theko e tlase

- .44 Setheo se ka boloka direkiswa tseo menyetla ya tsona ya kamoso kapa menyetla ya tsona e lebelletsweng e sa amaneng ka ho otloha le bokgoni ba tsona ba ho hlalisa kheshe ya nete e kenang. Mefuta ena ya direkiswa e ka hlaha ha setheo se ikemiseditse ho phatlalatsa thepa e boletsweng ka mokgwa wa phapanyetsano e se nang poello e totobetseng. Maamong ana, menyetla ya kamoso ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng ya direkiswa bakeng sa tlaleho ya tjelele e bontshwa ka bokalo boo setheo se tla hloka ho bo lefa hore se hape menyetla ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng haeba sena se hlokeha ho fihlella merero ya setheo. Ha menyetla ya moruo kapa menyetla e lebelletsweng e sa kgone ho fihlellwa marakeng, tekanyo ya theko ya ntjhafatso e tla hloka ho etswa. Haeba sepheo sa hore ebe direkiswa di a bolokwa se a fetolwa, boleng ba direkiswa bo lekanngwa ka ho sebedisa ditaelo tsa temana ya .17.

Kananelo e le ditjeho

- .45 ***Ha direkiswa di rekiswa, di fapanyetsanwa kapa di phatlalatswa bokalo ba nnete ba direkiswa tseo bo tla ananelwa jwalo ka ditshenyehelo nakong eo ho yona lekeno le amehang le ananelwang. Haeba ho se na lekeno le amehang, ditjeho di ananelwa ha thepa e phatlalatswa, kapa ha ditshebeletso tse amehang di newa. Bokalo ba phokotso ya boleng ba direkiswa ho ya ho boleng bo ka fumanwang ba nete kapa theko ya jwale ya ntjhafatso le ditahlehelo tsohle tsa direkiswa di tla ananelwa ka hore ke ditjeho nakong eo phokotso ya boleng kapa ditahlehelo di etsahalang. Bokalo ba pusetso ya phokotso ya boleng le ha e ka ba bofe ba direkiswa, bo bakwang ke keketso ya boleng bo ka fumanwang ba nete kapa theko ya jwale ya ntjhafatso, bo tla ananelwa ka hore ke phokotso ya bokalo ba direkiswa tse ananetsweng nakong eo pusetso e entsweng ho yona.***
- .46 Tse ding tsa direkiswa di ka abelwa ho diakhaonto tse ding tsa matlotlo, mohlala, direkiswa tse sebediswang jwalo ka karolo ya thepa e

GRAP 12

itlthahiseditsweng, polante kapa disebediswa. Direkiswa tse abetsweng ho letlotlo le leng ka mokgwa ona di ananelwa jwalo ka ditjeho nakong ya tshebediso ya letlotlo.

Tsebahatso

.47 Dipehelo tsa tjhelete di tla tsebahatsa:

- (a) dipholisi tsa tshupatlotlo tse amohetsweng ha ho lekanngwa direkiswa, ho kenyelletswa fomula ya ditheko e sebedisitsweng;**
- (b) paloyohle ya bokalo ba nnete ba direkiswa le bokalo ba nnete ditlhophisong tse tshwanelehileng ho setheo;**
- (c) bokalo ba nnete ba direkiswa tse nkwang ka boleng bo kgotsofatsang tlosa ditjeho tsa ho rekisa;**
- (d) bokalo ba direkiswa bo ananelwa ka hore ke ditjeho nakong eo;**
- (e) bokalo ba phokotso le ha e ka ba efe ya boleng ba direkiswa bo ananelwang ka hore ke ditjeho nakong eo ho latela temana ya .45;**
- (f) bokalo ba pusetso le ha e ka ba efe ya phokotso le ha e ka ba efe ya boleng bo ananelwang ka hore ke phokotso ya bokalo ba direkiswa tse ananelwang ka hore ke ditjeho nakong eo ho latela temana ya .45;**
- (g) maemo kapa diketsahalo tse bakileng pusetso ya phokotso ya boleng ba direkiswa ho latela temana ya .45; le**
- (h) bokalo ba nnete ba direkiswa tse tetsweng bakeng sa ho ba tiiso ya mekitlane.**

.48 Lesedi la bokalo ba nnete bo tshwerweng ditlhophisong tse fapaneng tsa direkiswa le ka moo diphetoho tsa matlotlo di ka thusang basebedisi ba dipehelo tsa tjhelete. Ditlhophiso tse tlwaelehileng tsa direkiswa ke thepa e rekiswa, diphepelo tsa tlhahiso, dintho, mosebetsi o so qetwe le dihlahiswa tse qetuweng. Direkiswa tsa monei wa ditshebeletso di ka hlaloswa ka hore ke mosebetsi o so qetwe.

.49 Bokalo ba direkiswa tse ananelwang ka hore ke ditjeho nakong eo di kenya ditheko tse ileng tsa kenngwa tekanyong ya direkiswa nakong e fetileng, e le direkiswa tseo jwale di seng di rekisitswe, ho fanwe ka tsona kapa di phatlaladitswe, le ditshenyehelo tsa tlhahiso tse sa abelwang kae kapa kae le bokalo bo sa tlwaelehang ba ditheko tsa tlhahiso ya direkiswa. Maemo a setheo a ka dumella ho kenngwa ha bokalo bo bong, bo kang ditjeho tsa phatlalatso.

.50 Ditheo tse ding di nka moralo wa kekeletso kapa kgaello oo sephetho sa ona e leng bokalo bo tsebahatswang e seng theko ya direkiswa e ananelwang ka hore ke ditjeho nakong eo. Tlasa moralo ona, setheo se nehelana ka tshekatsheko ya ditshenyehelo ka ho sebedisa tlhophiso ho latela mofuta wa ditshenyehelo. Maamong ana, setheo se tsebahatsa ditjeho tse ananelwang ka hore ke ditjeho bakeng sa thepa e sa ntlafatswang le thepa e felang ha e

GRAP 12

sebediswa, ditjeho tsa basebeletsi le tse ding mmoho le bokalo ba phetoho ya nnete ya direkiswa nakong eo.

Diphumantsho tsa nakwana

Kamohelo ya pele ya Maemo a GRAP

- .51** *Diphumantsho tse sa tiiswang tsa nakwana di tla sebediswa ke ditheo ha ho amohelwa la pele Maemo ana a laetsweng (di)taelong. Diphumantsho tsa Maemo ana di lokela ho balwa hammoho le e nngwe le e nngwe ya ditaello tse tshwanelehileng.*

Dintlafatso tsa Maemo a GRAP

- .52** *Temana ya .30 e ile ya fetolwa Dintlafatso (Improvements) tsa Maemo a GRAP tse phatlaladitsweng ka la 1 Mmesa 2012. Setheo se tla sebedisa ditokiso tsena ka ho kgutlela morao, ho latela Maemo a GRAP a Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetoho tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso.*

Letsatsi la ho qala

Kamohelo ya pele ya Maemo a GRAP

- .53** *Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa Maemo a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka kapa kamora letsatsi le tla bewa ke Letona la tsa Ditjhelete molawaneng o tla phatlalatswa ho latela karolo ya 91(1)(b) ya Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999 jwalo ka ha o lokisitswe.*

Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP

- .54** *Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsa Maemo ana a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2013 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se sebedisa Maemo ana bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2013, se tla tsebahatsa ntlha eo.*

Ho hulwa ha Maemo a GRAP a Direkiswa, GRAP 12 (2004)

- .55** *Maemo ana a nka sebaka sa Maemo a GRAP a Direkiswa a phatlaladitsweng ka Mphalane 2004.*

Papiso le Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle ka *Direkiswa*ng (Tshitwe 2006)

Maemo a GRAP a Direkiswa ng a nkuwe haholoholo ho Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Ditheong tsa Bohle ka Direkiswa ng (IPSAS 12). Diphapang tse kgolo pakeng tsa Maemo a GRAP a Direkiswa ng le IPSAS ya Direkiswa ng di ka mokgwa o latelang:

- Maemo ana a akareditse diphetoho tsa Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo (IAS 2) a Direkiswa ng a tlasa Porojeke ya Ntlafatso (Improvement Project) ya Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo (International Accounting Standards Board, IASB) ho fihlela ka Mmesa 2009. Hona ho kenyelletsa ntjhafatso ya 'ditjeho tsa sebaka sa thekiso' ka 'ditjeho tsa ho rekisa'.
- Temana e nngwe e kenyelletswe Maemong ana ho hlalosa hore tsona dintlha tseo di ka hlophiswa ka mekgwa e fapaneng ke ditheo, jwalo ka ho direkiswa ng kapa thepa, polante le sesebediswa, ha ho sebediswa ditlhaloso tsa 'direkiswa ng' le 'thepa, polante le diesebediswa'.
- Ditemana tse ding di kenyelletswe Maemong ana ka kananelo le tekanyo ya pele ya direkiswa ng.
- Mehlala ya matlotlo a kang ditempe le tjelete ya matjhaba e sa sebediswa ng e hlakotswe mme sebaka sa yona se nkuwe ke ditempe tsa lekeno hobane ditheo tse nehelanang ka thepa ena ke dikgwebo tsa mmuso Aforikaborwa.
- Theminoloji e fapaneng e a sebediswa hore ho kgengwe le Maemo a mang a GRAP, mohlala IPSAS 12 e bolela "kekeletso kapa kgaello".
- Mantswe ana Maemong ana le tatelano ya ditemana tse amang "difomula tsa ditheko" a fapane le a IPSAS 12. IPSAS 12 e bua ka "melawana ya lekgetho" e fapaneng ha ho sebediswa difomula tse fapaneng tsa theko tekanyong ya direkiswa ng tse sa kenyelletswang mona.
- Temana e hlalosang e buang ka diketsahalo kamora letsatsi la tlaleho e bolokilwe ka ha e sa bonwe e na le molemo ha boleng ba nnete bo ka fumanwang bo sejetswa.
- Diphumantsho tse sa tiiswa ng tsa Maemo ana di fapane le tse kenyelletswe ng ho IPSAS 12.